

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Egész évre	6 fr.
Fél évre	3 fr.
Negyed évre	1 fr. 50 kr.

Egyes szám ára: 15 aranyár.

Külföldi csopán a kiadóhivatalnál lehet B-Gyarmaton.

Külföldi pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére a nyilvántartás vonatkod minden külföldi és szerkesztőnek küldendő.

Hirdetéseik díja: öt határozott példány 5 kr. — Nagyobb és többes példányok jutányosan csökkenthetők.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyilvántartás garmatára 30 kr.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1886-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	6 fr.
Fél évre	3 fr.
Egy negyedre	1 . 50 kr.
Egy hónapra	— . 50 kr.

As előfizetési pénzek a egyedül kiadóhoz emezve, — legutóbbabb postautalvánnyal — a nyomtatandó példányok a pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendő.

Kék László,
kiadó a lap tulajdonosa.Horváth Danó,
fel. szerk.

B-Gyarmat, 1886. szeptember 15-én.

A megyei szervezetre a törvényhatósági bizottságok alakulására nézve folyó 1886. évi XXI. t. cz. törvénnyel, módosítást tartalmaz, melyek még nem mentek át a köztudatba.

Nógrádmegyei törvényhatósági bizottságának igazoló választmánya mai napon ülést tartván, a törvény alapján oly fontos és részben elvi jelentőségű határozatokat hozott, hogy indítatva érezzük magunkat, azokat lapunk élén a t. cz. közönség s jelszen azon megyei lakosok vagy itteni birtokosok tudomására hozni, kik legtöbb adófizetés ezimén kívánnak a bizottság tagjai közé a jövő évre, felvétetni.

E határozatok a következők:

1-ször. Az ügyvédi vagy egyéb oklevéllel bírók s egyáltalán az ügynev. honorátorok állami évi adója ezentúl *hivataltól* csak egyszerűen számítottatik a bizottsági tagok listájába való felvételnél. Kik tehát a törvény kedvezményével élni kívánnak s magukat az id. törv. 26. és 27. §§. alapján közzsere adójuk ezimén kívánják felvétetni, tartoznak önként szóval vagy írásban az igazoló választmány előtt jelentkezni s jogosultságukat igazolni.

2-or. Azon nógrádmegyei adózók s illetve itteni birtokosok, kik a megye területén állandóan nem laknak, hivatalból szintén nem vétetnek fel a virilisták közé. Mennyiben tehát az ilyenek Nógrádmegyében kívánnak megyei bizottsági tagok lenni, kell, hogy ebbeli kívánságukat az igazoló választmánynál bejelentessék.

3-szor. A megyei alispán, fő- s aljegyzők, árvaszéki elnökök s ülnökök, főszolgabírák, pénz-

tárnok, központi számvevő s levéltárnok, Loconcz rendezett tanácsú város polgármestere kizárattak azon jogozatból, hogy a legtöbb adófizető bizottsági tagok sorába felvétsenek. Mert — ugymond — ők hivataluk folytán amugy is tagjai a bizottságnak.

As 1. és 2. alatti intézkedés nézetünk szerint is törvényes alappal bír s így azükeges, hogy az érdekeltek az igazoló választmány legközelebbi üléséig (tehát, hogy el ne késse nek bár azonnal) nyujtsák be bélyegmentes folyamodásaikat az igazoló választmányhoz, (a megyei alispáni hivatalba.) Kérdés itt, kell-e mellékelniök a honorátoroknak okleveleiket is. A nélkül, hogy a következményekért felelősséget vállalnának magunkra, azon egyéni nézetünknek adunk kifejezést, hogy azok, kik eddig is, mint diplomatikusok közzsere adóssággal szerepeltek a megyei virilisták között, az okmány becsatolását mellőzhetik s ők egyszerűen hivatkozhatnak eddig elismert minőségükre.

A 3. alatti intézkedést elhibáztottnak s az új. törv. 51. §-nak kezdő szavaival ellentétben állónak tartjuk s mennyiben az ellenfelebbzés fog beadatni, azt hisszük, a bíráló bizottság az eddigi gyakorlatot fogja visszaállítani.

A bacillusokról

(Külföldi tekintettel a kolera-bacillusra.)

Irta: Dr. Kócs Róbert.

Folytatás.

II.

A midta Dr. Koch Róbert felfedezte, hogy a kolera-betegek ürlekeiben iszonyú mennyiségben találhatók a bakteriáknek bizonyos alakjai, melyeket hasonlatosságuk alapján *colera bacillusoknak* nevezett el. (lásd fentebb 2. ik típus) azóta nemcsak orvosai, hanem — a mi sokkal nehezebben megy, — laikus körökben is mind nagyobb tért hódít azon nézet, hogy a veszélyes betegség, melyet kolera néven ismerünk, tulajdonképp nem más, mint a bakteriák belső romboltságainak különböző mutatkozó körképe.

Tegyük egy kis összehasonlítást a kolera tünetekkel, és azon jelenségek között, melyeket eddig ismereteink után következtetve, a bakteriáknak kellene a szervezetben előidéznök, és mi is ágyazván bizonyosnak fogjuk ezt tartani.

Mondottuk már, hogy a bakteriák első sorban a nedveket vonják el a megtámadott szervezettől, a mi tekintetbe véve, hogy az emberi test több mint fele részben vízből és nedvekből áll, már magában is eleget érve arra, hogy a szervezet felbomoljék.

Persze a mi nedvet egy, vagy más, vagy akár

egy billió bakterium követése, az rendkívül kevés; szinte nehéz elhinni, hogy e partányi mikrobák valamely észrevehető nedv-vesztést idézhetnek elő, ha azonban számítani kezdünk, felajliknak számunk és meglep a nedveknek roppant mennyisége, a mit a bakteriák feloldásának képesek.

Ambar kolera bakteriákat nem látunk, és ne is kívánsunk látni, mégis valószínűnek tarthatjuk, hogy azon iszonyú mennyiségnek súlyos agyagonyai mértékűre fogva ragai: miután pedig dr. Nágeli szerint a bakteriák 80 °C° vizet tartalmazzak, könnyű hiszmitani, hogy ezek már 3760 métermére vizet és névket rabolhatnának el a szervezetből, vagyis 4500 — 5000 megtermelt ember testének nedvtartalmát annyira kimeríthetnék, hogy mámiákká kellene válni azmiok.

És mit látunk a kolera betegeskedni?

Először is olthatatlan szomjúságot, jelszi annak, hogy a szervezetben nagyobb nedv-vesztésnek történnek, a beteg arca és egész teste szokatlannal száraznak, egyik legharakteristább ismertető jels a kolérának, a mi arra vall, hogy a nedvek vesztésének valamely rendkívülnek és igen rohamosnak kell lenni; ugyan ennek következtében a vér is igen megvastadik és mint ilyen, nem juthat el a távolabbi és vékonyabb véredényekbe, ennek folytán pedig a végtagsok elbénnek és gyorsan lépnek fel bennük.

A bakteriák iragják a gyomor falait, a mi hányást idéz elő, a mérges felbomlási termékek pedig melyeket nem térhet meg a szervezet, a természet rendje után tritálnak ki, míg vége kimerülés folytán bekövetkezik a halál, a mi rendszerint nem is késik sokáig.

Igen, mindent a bakteriák, azon partányi mikrobák okoznak, melyekből 12,000 millió nem képezne nagyobb tömeget egy kis gombostű fejénél.

Hogy a bakteriák az egyik embernél gyorsabban és veszélyesebben hatnak, mint a másiknak, annak oka részint a szervezetben, részint a ragály természetében keresendő, a mennyiben t. i. a bakteriák vagy megtartották eredeti romboló természetüket, vagy, elváltozásokra való nagy hajlandóságuknál fogva bizonyos lemerlen okoknál fogva kevesebb veszélyes jellegű állottak.

Talán nem fogják az orvosok rossz néven venni, ha a bakteriák phoiológiájának szempontjából hozak erőltet a kolera gyógyításához is.

Hogy a kifejlesztett tolerát gyógyítani igen nehéz, az közismert; és ezt természetesen fogjuk találni ha visszagondolunk arra, hogy a bakteriákat nem könnyű dolog megsemmisíteni; mert mindazok a szerek, melyek által a bakteriák elpusztíthatnának, megölhetnek az embert is, vagy legalább hárt tehetőségnek szervezetében.

lajját meglegyinti. Istenem! hogyan fogadtuk mi a palatinust; még a gyarmatokat is tudhatjuk!

A regenssel ellentétben oldalán jött egy lovasist és egy kocsiában egy másik szintén fiatal ember.

Ezeket már nagyobb örömmel fogadta a tömeg. Később megtudtuk, hogy a lovasist Alfons, a kocsiában ülő pedig Lajos herceg volt; mindketten a detronizáció ellen szavaztak a családi gyűlésben, tehát a szerencsétlen király barátai voltak. A nép tud halál is lenni.

Megjegyzem, hogy Münchenben igen sok a dektív, a nép nem mer szabadon beszélni. Mint egy tri nő magát kifejezte, gondolni sokat lehet, de beszélni nem szabad.

Egy tri ember azonban, aki talán még sem oly ellensége a magyarnak, mint a müncheni magistratus, felvilágosításul ennyit mondott:

„Uram! As uralkodó család két ágból áll, Bourbon és Orleansista ágból. A Luitpold ág addig nem juthat trónra, míg a Maximilián ág ki nem hal. As egyik most Starenbergben halt meg, a másik uralkodó lett, ez valószínűsíti. As első után nem maradt család, a második nem fog családot hagyni s így kihál a Maximilián ág — ezt követi a Luitpold ág... és mintha sokat mondott volna, meghajtván magát távozott.

Hogy ki volt, nem tudom. De igaz lehet — mert hát furcsa ám az a magas politika, s nem mindenki gyomrába való...

Igy gondolkozunk a bajorok, gondolkozik a világ, gondolkozik fog a jövő — a diplomácia pedig nem sokat törődve a gondolkosokkal annyit mond hozzá — fajt accompli.

TARCZA.

Starenberg.

Irta: Vitéz Mór.

(Vége.)

Itt fehédt a kalap, itt a felöltő, ettől a helytől valami 50—60 lépésnyire állott két csendő. Sajátat, hogy azok mit sem hallottak, pedig szélcsend volt és sem igen, hogy a tő háborgott volna. Ezen az évenyen ment a töhös; az a két vessző jelöli a kündelem helyét, az a nő a király — ettől vagy 16 lépésnyire felelő a Guden halála helyét.

Ketűt nem tudunk csak megfajteni, — sőt hajított a nő — hogy lehet az, hogy a kündelemet a közelálló csendőrekre nem vetették, másodszor hogyan lehet, hogy az, hogy a Guden a töhös fehédt halva, addig a király lábain állott, feje a térdéhez volt emelítve és egész háta kint volt a vízből, miután a víz itt igen csekély.

Ennyit mondott a vesztő és mi is csodálkozunk azon a cájáságos körülményen, hogy míg az első megjelölt helyen a víz 1 lábnyi, a halál helyén pedig mindössze 3 és fél láb; addig a király magassága 6 láb és 1 hüvelyk volt.

A körülmények láttán újra föllevenítettük ben nem azt a hatást, amelyet a bír cisó halála okozott. Szomorú, szótalan hangulatban váltunk el vesztőnkől.

Felszám egy folyóúrt szaktított, azt haza hoztuk.

Midőn este ismét Münchenbe érkezünk, a fogadástól egy nyers burgonyát kértem, hogy a folyóúrt benne megtartsa a nedvességét.

Nagyot bámult a jó német. — Gondolta magában: fene nép ez a magyar, nyers burgonyát eszik.

Mikor megtudta, hogy mire kellett a krumpli, mosolygott, bizonyára előbbi gondolata fölött.

A folyóúrt szerencsésen haza került és egyik ága meg is fogamsott a mi nagy örömhöz.

Borgból nyomasztó gondolatok köztit távoztunk. A hallottak egy titkos borszerű dráma ködálakjait varázsolták előm. Fogak még sokan erről a tragikus és misztikus témáról gondolkozni, de a halottak ajka néma és „jó sűrű takaró a memfédél”.

Másnap vasárnap volt. Sorra jártuk a templomokat. Mindegyik nagyserd. Láttuk, de csak alulról a harmadik emeleten levő tündértavat, ahol Wagner imádoja az 5 Lobengrin komizájában móláozott a holdfényes habok halk csobogása mellett.

A viz már le van csapolva s csak a tő teteje látható erős vasbordáival.

Egy óra felé a nép mindig sűrűbb-sűrűbb tömegben jött a rezidenciális kertbe. Megtudtuk a nagy csoportosulás okát.

A regens fogja a külföldi követeket fogadni, — sügért jó borsú hangon, általában mosogolódás támadt, és mi is a nép sora közé vagyultunk.

Nem sokára jött a regens. Sebb, mint az arcképe. Szakálla ósba vagyult, verese szűd, feje kopaszkodik.

A nép nem meglelt láttánál, éppen hogy a ka-

Hogy a szeszitalok mértékletes használata kolerában igen jó prophylacticum, az legálább is valószínű, mert mint tudjuk, a szeszifélek megölnek a baktériákat. A kifejlődött bajban azonban, különösen midőn a baktériák már átmentek a belekbe is, alig lehet bennük bízni, mert a szeszifélek gyors átváltozást szenvednek a gyomorban, s mikorra a belekbe jutnak, már nem hatnak a baktériákra.

Sokan jó eredménnyel tettek kísérletet azzal is, hogy a betegekkel apró jégdarabkákat nyellették, s minnek szintén meg van a maga helyes élettani oka, mert a jég lehűti a tápcsatorna hőmérsékét és a baktériák legálább is nem szaporodnak oly rohamosan, a szervezetnek pedig ideje van a történt vízvesztéseket az olvadó jégből pótolni.

A baktériák élettanára való tekintetből azonban legmegbízhatóbb szereket minden esetben a dr. Bogdán Mihály szedro orvos által használt és az orvosi szaklapok által is méltóztatott carbol és salicyl savakat tekintethetjük; legálább bizonyos az, hogy ezek nagy mértékben antiseptikus természetűek, fogva oly csekély mennyiségben alkalmazva is elpusztíthatják a baktériákat, s mennyi a szervezetre semmi káros hatással nincsen. Valószínű, hogy az újabb felfedezés acidum septicum szintén sikeres lehetne, különösen azon oknál fogva, hogy ebből még a carbol vagy salicyl savnál is nagyobb adagokat bír meg az organismus, s mi fölött azonban szakvéleményt csak orvosi körök mondhatnak.

Specificumnak a kolera ellen csak azon szert lehetne mondani, mely erősen antiseptikus természetű a tápcsatorna egész terjedelmén áthaladva megtartja, a nélkül, hogy a szervezetre károsan hatna; ily szert azonban — sajnos — mai nap még nem ismerünk.

Bizonyos azonban, hogy a baktériák elpusztításával a baj még orvosolva nincsen, mert oly rombolásokat hagy az maga után, melyek hasznos gyógykezelést kívánnak, annál inkább, mintán a tápcsatorna egész kiterjedésében meg léven támadva, nemcsak az orvosszerek hatása problematikus, hanem maga a táplálkozás is főakadási szenved, mi a beteg felépülését igen megnehezíti; a legnagyobb vakmerőséget követné el tehát, aki még bizonyos en vagy más szerben, az orvos általi kezelést feleslegesnek tartaná.

A legfőbb minden esetben az, hogy kolerában senki ne kuszolja magát, hanem forduljon rögtön értelmes orvoshoz, mert pár órai késedelem is helyrehozhatatlan káros következményeket vonhat maga után.

(Folytatás következik.)

Magyar gazdák jégbiztosítási szövetkezete.

Az emberi munkásság minden terén többé kevésbé kifejlődve látjuk az egyesülési törekvést, mely korunk egyik irányozményét képezi. Alig van egy ága a kereskedelemnek és iparnak, mely a társulás által lendületet ne nyert volna. Hazánk sem zárja el magát ezen eszméről, melynek nyomát találjuk mindenhol a gyakorlati életben — A cél mindig ugyanaz marad, t. i. az erők összefoglalása, csoportosulása által segíteni az egyes osztályok vagy egyének bajain — hiányain. És mintán hazánkban a földmivelés képezi a legfontosabb nemzetgazdasági tényezőt, ezen téren kiváló szerepre van hivatva az egyesülés. Alig is van vármegye, hol legalább egy gazdasági egyesület ne létezők. A gazdakörzéség legkiválóbb tagjai által kormányozva, oda törekszik, hogy a gazdaságban mindenműjavításokat hozzon létre, és annak terhein könnyítsen. Ezen számos gazdasági egyesületek élén áll a központban a „Magyar gazdasági egyesület” Budapesten. Mindenki előtt tudva van, mily számos hasznos intézkedés közzétehető ezen egyesületek hazafias működésének. Tény, hogy azon sok tobor mellett, melyek a gazdakörzéségre nehezednek, a vetéseknek jégkár elleni biztosítása jelentékeny szerepet játszik, mert a gazdára nézve majdnem elodáshatatlanságot képez. A gazdasági egyesületek ezen általános érdekű fogva már régóta foglalkoznak azon eszmével, miként lehetne a földmivelés ezen terhen is könnyíteni. Az első lépés, melyet a gazdasági egyesületek az irányban tettek, az volt, hogy majdnem kivétel nélkül szerződési viszonyba léptek magyar biztosító társaságokkal. Kétféle előny ezerezt ezen szerződésekkel: az egyetlennek magának, gazdasági okokra fordítandó százalékok kifizetése ki a befolyt díjakból; és az egyesületi tagoknak bizonyos elengedést a rendes biztosítási díjtételekből. De a terményárak fokozatos alábbcsúszása folytán, ezen előnyök ma már elégtelenséget tartanak. A magyar gazdának, mintán csak úgy képes terményeivel sikeresen kilépni a verseny piacára, ha productionalis költségei mérsékeltek, ezek csökkentésére kell főgyelmét fordítani; és mintán a biztosítási díjak is productionalis költséget képeznek, ezek lecsökkentésére irányult általános törekvést igazoltnak kell elismerni. A gazdakörben és a vidéken is több gazdasági egyesület kebelében gyakori megvitatás tárgyát képezte a biztosítási ügy. Mintán a tűzbiztosítási díjak, a jégdíjakkal arányosítva csekélyek, és a gazda évi kiadását nem terhelik északra, első sorban a jégbiztosítást olcsóbbá tételre felelt tanácsoktat, oly eszköz keresvén, mellyel a jégbiztosítás olcsóbbá tételre, általánosítható, mindenkire nézve könnyen hozzáférhető legyen. Beszéltek a kényszerrel és kényszer nélkül államosításról, a kölcsöntársaságról; de az első számos akadályba, és alig leküzdhető nehézségekbe ütköztek; a másik pedig az egyesületekre nagy anyagi kockázattal van összekötve, melynek előre bártt azabni nem is lehet; úgy hogy ezen érvelések folytán az ügy a tanácskozások stadiumán túl nem haladt. Egy közélet, egy minden igényt kielégítő eszközt kelle találni; és végre a f. év május havában az „Országos gazdasági egyesületek” nek a szövetkezeti ügyben tartott ülése alkalmával meggyőződött azon eszméről, mely az általános kívánságokat leginkább kielégíteni van hivatva. És ez a szövetkezeti forma, mely olcsó

díjak mellett a szövettség tagjainak a teljes üzleti nyereséget átengedi és a tagoktól egy előre meghatározott, csekélynek mondható kezsségen kívül (12 évi biztosítási tartamra csak egy évi díjösszegnek megfelelő készfizető kezsség) még a legnagyobb veszteségek esetére sem követelhet díjtámogatást, díjemelést, vagy bármily formában veszteség megtérítést mintán a magyar biztosító társaság vállalja magára a kezsségi összegeken túl előforduló veszteségek kifizetését. Az üzleti nyereséget kizárólag a szövetkezet fogja illetni. A nyereséget fele részre egy, a szövetkezeti tagok tulajdonát képező kamatozólag kezelendő tartaléktőkére fog fordítani, mely 12 év után kerül felosztásra a szövetkezeti tagok közt, befizetett biztosítási díjaik arányában. Ha a tartaléktőke a szövetkezet egy évi díjbevételeinek összegére emelkedik, a szövetkezeti tagok kezsségi kötelezettségének ereje és érvénye megszűnik, mintán azt az ilyképpen kiegészített tartaléktőké pótolja. A nyereséget másik fele, minden üzletét lezártaival osztalek gyanánt fog felosztani a szövetkezet tagjai közt, olyformán, hogy a reá következő évről az osztaleknek megfelelő összeggel kevesebb díj fog általuk fizetelni. A szövetkezeti tagoknak a kezsségi viselése által elvált kockázata, nem képez, komoly áldozatot, mert a jelentékenyen lecsökkent díjakból eredő megtakarítás, mely részükre 12 éven át biztosítva van, többszörösen felülmúlja a kezsségi díjat, azaz az egy évi díjat. A kezsségi biztosíték, habár nincs készpénzben befizetve, az alapítókat helyettesíti, és hogy ezen alap elegendő lesz, mert bizonyítható, hogy a szövetkezet egy millió jóval túlhaladó évi díjjal fogja működését megkezdhetni, bizonyosság rá sok biztosító társaság, mely ennél jóval csekélyebb alapító mellett, többféle biztosítási ágat cultivál. Igaz, hogy a veszteség nagyobb alapító mellett sincs kizárva, és ezt tanúsítja sok eltűnt biztosító társaság sorsa. De az ily társaságokat nagy részben nem az üzleti veszteségek, hanem a hiányos kezelés sodorta el. A szövetkezet kezssége, csekély jutalék mellett, az első magyar általános biztosító társaságra bízatik. Bátoran állítható, hogy jobb, avatottabb kezssébe nem tételbe tett volna le a jégbiztosítási szövetkezet ügyvezetése, mert ezen társaság 29 évfennállása óta bebizonyította, hogy nála az értelem és kifogástalanság egyaránt megvan, és a takarékoságot is mostanig szem előtt tudta tartani. Ezen elvek a szövetkezetnél is meglesznek honosítva. A magyar társaság húsz év tapasztalataival a 400 ből álló jeles ügyvéti karral és egész nagy apparátusával fog a szövetkezet érdekében közreműködni. A szövetkezet tagok közül egy elnök, két alnök és 42 tagból álló vizsgáló és felügyelő bizottság fog választani. Ezen testület fog a szövetkezet érdekei felett őrködni, ez fogja az ügykezelést és könyvvezést bármikor, a mérleget és a származékokat minden üzletét végén megvizsgálni és vizsgálatának eredményét a szövetkezet tagok tudomására hozni. És mintán a károk rendezése a szövetkezet tagok vitalis érdekét képezi, azok sorából minden megye területéhez képest megfelelő számú „bizalmi férfiak” fognak választani. A bizalmi férfiak száma körülbelül 200-an mint tapasztalt gazdák hivatva leszenek a károk felvételénél közreműködni. Ezenkívül a gazdasági egyesületek elnökségei vagy választmányi tagjai közül, az országban körülbelül 60-an szakszervezeti elnökök fognak felkeresni. A szakszervezeti elnökök, kiknek szintén a szövetkezet tagjainak kell lenni, vitás kártügyekben a szakszervezeti elnöki tisztjét végzendik. Ezen férfiak legjobban ismerve megyéjük gazdasági és termelési viszonyait, a károsult szövetkezet tag jogos igényeit méltányosan fogják kielégíteni, de meg fogják védeni a szövetkezetet is túlzott követelésektől. A szövetkezeti tagok 12 évre kötik le biztosításukat a szövetkezetnél, de fen tartva részükre azon jog, hogy az évenként változó termelési viszonyokhoz képest minden évről módosíthatják a biztosítandó összegeket. A 12 évi tartam szükséges 29 évi jégtáblatitkából merített tapasztalatra van tekintve. A statisztika törvényei szerint kell ezen évszám, hogy az egyes években előforduló veszteségek, más évek nyeresései által ellensúlyoztassanak és hogy a szövetkezeti üzlet vég eredményében nyereséggel legyen lezárható. A szövetkezet a jelenlegi gyakorlatban álló díjtáblánál jelentékenyen olcsóbb díjtételek mellett kezd meg működését. Minél nagyobb lesz a belépők száma, és a biztosítási összeg, annál mérsékeltebb lehet a díjösszeg. És mintán a szövetkezet főcélja, a magyar gazdákra a jégbiztosítást mindinkább olcsóbbá tenni, bizonyítható, hogy a hazai gazdakörzéség, saját jól felfogott érdekekből, bizalommal fog fordulni a jégbiztosítási szövetkezethez.

(X)

A surányi baleset.

Mintán a Nógrádi Lapok 36 és 37 dik számaiban ismételve felemlítettett hogy „Surányban a cséplőgép egy embernek jobb karját leszakítván, ott Surányban az első segélyben nem részesült” — kérem kell a szerkesztő urat legyen szives megegyedni, hogy az igazság érdekében a valódi tényállást becses lapjában előadjam, és az a következő:

Az a szerencsétlen embertársunk az én aratóim egyike volt. A munkarend úgy hozta magával, hogy augusztus 17-kén reggel az aratók a magok aratórészt csepelelték. Előző este megmondtam az aratóknak, hogy korán reggel fogjanak hozzá, s 10 órára elvégezhetik a munkát, s akkor visszatér a gépet a másik aratóra. Tíz órakor kimegyek, s a cséplésnek még akkor is sok híja volt. A gépet etette az aratógazda, ki abban a munkában gyakorlott és ügyes ember. Én visszatértem, egy sürgős levél megírásához fogok, de alig írtam néhány sort, telekezakadva az alad hozzá, ama szerencsétlenül járt ember felesége s jelenti hogy férjének — Szilfainak a jobb karját leszakította a gép, már haza is vitték a szemet hordó kocsi, mit tegyünk vele? Én azonnal adtam neki bencsötletet, tímót, s egy

nagy darab taplót, s utasítottam hogy szaladjon haza azokkal gyorsan, s sebet meg kell mosni szivesen és tímós hidegvízzel, s a taplót rá kell nyomni, s lekötöni szorosan, hogy az elvérzés megakadon, azután vigyék az én kocsimra Gyarmatra, ott kérje meg a főbíró urat, hogy legyen szives a kórházba bevenni, s hol még ma gyógykezelés alá vesse.

Kis idő múlva visszatért az asszony, s azt adta elő, hogy őt jobban szeretnék ha orvost hozatnék a szerencsétlenhez, mert attól félek hogy a kocsihúzó sietelni fogja az elvérzést. Én kézsnek nyilatkoztam arra is, azonnal kiadtam a rendeletet, hogy saját házánálomra tartott kocsi lovammal menjen a kocsiom orvosát. Mire ez befogott volna, arról értesítettek hogy maga a beteg azt kívánta, hogy csak vigye őt a kocsi melyen felkúdt, Gyarmatra Bogdán doctor orvoshoz, mert ő abban bízik legjobban, s már el is mentek vele.

Azokban a beteg állapota miatt csak lassan kelle haladni, s mire a 16 kilométernyi utat megtették, az este elköszelgett, s a mint a bevirók mondják, azon napon nem lehetett az operációt megtenni vele, reggelre maradt, s az éj folyamán meghalt.

A mint utólagosan az aratóktól megtudtam, a szerencsétlen eset miatt nem lehet valódni senkit, mert a veszélyt ön maga okozta magának a szerencsétlen. Ugyanis midőn én a szédőrel eljöttem, az arató gazdák bizonyos természeti okoknál fogva egy rövid időre le kellett szállani a gépről. Azon kis idő alatt a gépész akart helyette etetni, de Szilfai megelőzte, s elfoglalta az etető helyét. A gépész figyelmeztette hogy ne fogjon az etetőhez, mert ő nem tud ahoz. Szilfai azt felelte rá nem nagy mesterség az, meg akarja ő is tanulni az etetést. Vékonyan akart etetni, hogy a gép semmit ne bagyjon a szalmába. Munka közben az ingujj kioldódott a mint a szalmát a dob alá igazgatta, s becsúszott ingujját kapta meg a dob s annál fogva rántotta be a kart, s hogy az egész testet be nem rántotta, az onnan van hogy a mell a dob nyílására keresztül esett. A kart pedig egészen többől szakasztotta ki, úgy hogy nem csak a kar csontja jött ki a vállból, de a bus és a véresek is bent a vállban szakadtak el, s nem maradt csak annyi csont sem, hogy a nagy véreket át lehetett volna kötni.

Ily veszélyes sérülésnél falon-távol az orvostól, gyógyszerértől nem könnyű feladat az elvérzést megakadonni. A mint lehetett megtettünk mindent Surányban s mulasztással nem lehet minket vádolni. Vannak feltehető balálos sérülések, s bitem szerint a Szilfai sérülése is azok közé tartozott.

Surány szept 16. 1886.

Oroszi Miklós.

A hontmegyei három pap és a Luká-Ivanka párbaj.

Lapunk múlt számaiban említettük, hogy Stéger Imre ipoly-sági, Karácsonyi Sándor és Marosi József földmiesi plebánus arak körvényt adtak be a budapesti törvényszékhez, melyben arra kérték az illető törvényszék, hogy a Luká-Ivanka párbaj ügyben, mely a főváros területén ment végre, vizsgálatot indítson. Ezen cikkünkkel közzétett sietlenség megjegyzem, hogy bizony az ilyen körvényezés „egészen szokatlannak”. Ezen állításunkat megerősíti egy igen tekintélyes esperes plebánus úr által beküldött levél, melyet egész terjedelmében íme itt közlunk: Tekintetes Szerkesztő úr! A „Nógrádi Lapok” által is hozott azon rövid hír, hogy három, névszerint megnevezett hontmegyei pap a megyében történt párbajok ügyében fenytő panaszt emelt a büntető bíróság előtt, a szigorúan gondolkodó egyhási körökben kinos visszataszítást szült.

Anyaszentegyházunk ugyan mindig elítélte és elfogja itélmi a párbajokat, sőt saját disciplinárius törvényei szerint bünteti is azokat, de soha sem vetemedett arra, hogy azoknak megengedése végett a világi bíróság előtt székbe forduljon, mert vallásunk nem a bosszúállás, hanem a szeretet vallása, mely szivesen megbocsájt a tévedőknek.

Szükségessé látom a magam és pártársaim nevében kijelenteni, hogy a nevezett urak legfőképpen csak pártaszennvedély által elragadtak, s csak a saját nevében tehettek ily fellépést, a törvényszék legnagyobb része azonban kénytelen megtámadni velük tekintetben a közösséget és tiltakozik az ellen, mint oly eszelekmény ellen, melyet cánoni törvényeink a papnak szorosan megtiltanak és a mi az ordinaratus részéről is valószínűleg szigorú megrovást fog maga után vonni.

Nekünk mesterdök és prototypusunk az evangéliumi Jézus Krisztus példáját kell követnünk, a ki még a megkövezés végett kiállított bűnös asszonyt személynék is pártját fogja; a ki megbocsájtott ellenségeinek és imádkozott azokért, a kik őt keresztire feszítették.

Nem is tudjuk elgondolni, mi eszköz lehetett a vádaskodó uraknak? Mert ha a párbaj a világi törvények szerint hivatalból büntetendő cselekmény, úgy kétségkívül megbüntettetett volna az ő fellépésük nélkül, és egészen felesleges volt a bíróságot azon gyanuba koverni, mintha azt el akarná palástolni; ha pedig különös panaszt kell azírat emelni, akkor is ők azok, a kik legkevésbé vannak erre hivatva, egyáltalán nem indokolja pedig a bűnybe való avatkozásukat az extrema necesitas.

Kérem ezen tiltakozásomnak becses lapjában helyet engedni. Kiváló tisztelettel Sacrosanctum ordinem Melchizedek.

H i r e k.

Hymen Klein Henrik szécsényi fiatal kereskedő, e hó 12 én jegyezte el Steiner Berta kassaszonny, Steiner Ignác csemetéi bérli kedves leányát.

Dr. Jozsefszky Sándor, Jozsefszky Danó budapesti kir. körjegyző és, a nagyzebeni kir. ügyész állásról legutóbb a marosvásárhelyi kir. főügyészségre nevezetett főfogalmazási helyettesül. Ez az előmenetel, a mely megyénk szülöttjét a kir. ítélőtábla bíráival helyezi egy rangba, oly kitüntetés, amely csak egy oly férfiaknak, aki a komoly munka terén elismert tehetséghez mértén érvényesült, lehet osztályrésze. Időnként midőn Dr. Jozsefszky Sándor, még mint a budapesti kir. főügyészségre beosztott alügyész, majd mint a pestvidéki kir. főügyészségre beosztott alügyész több rendű, a hazai közönség érdeklődését méltán felkeltő, sajtóváltások és bűnyügy tárgyalásai alkalmával a közvélemény szerint kitüntető elismeréssel jutalmazta sikeres működését. S ha még ehhez vesszük, hogy a jogi szaklapok főleg a „Magyar Igaz Igaz” hasábjain mindenütt a legkomolyabb szakiralmi munkások nevei között láthatjuk az ő nevét, akkor valóban kétszeres örömmel fogadjuk, hogy oly kitűnő állásra emelkedhetett, ahol tehetségét s szaképzettségét, mely bennre legfedhetlenebb jellemmel párosul, még több alkalma van szélesebb iránnyal érvényesíthetni. Fogadják legjobban szerencse kívánságunkat!

Sötér Kálmán úr, ki alapos tudományossága és széles ismeretköre által máris jónevűt szerzett, a bakteriológia iránti cikkcsorozatának második részét küldi most lapunkban. Erre valamint a befejező 3 ik közleményre felhívjuk a közönség figyelmét. A cikksorozat oly szépen és oly népszerűen van írva, hogy azt mindenki élvezettel olvashatja, s azt hiszük, hogy nagy hasznát is veheti; mert hazánk aligba lesz megmenthető a kolerajárvány kitörésétől, s a központi lapok máris hozták a rémbirokat. Ezen cikksorozatban legérdekesebb rész lesz kétségkívül a fertőtlenítés módjairól írt 3 ik közlemény. Sötér úr alapos ismeretei miatt a szakfőnök előtt elismert capacitás, s amit ír, azt nem csak tudományos forrásokból meríti, de közvetlen tapasztalataiból, melyre bő alkalma és módja van inámi (hontmegyei) tudományosan berendezett laboratóriumában.

Baleset. Hontmegye baráti községében Okolicsányi György igen szép és kedves leánya: Anna, kocsival történt felfordulás alkalmával lábát törte. A szép hölgy balesete nagy szenzációt keltett szomszéd megyénkben.

Beszámoló. Török Zoltán Losonczi kerületi országgyűlési képviselő Losoncon a jövő vasárnap szept. 26-án d. e. 11 órákor a kaszáló épületben beszámoló beszédet fog tartani, mely után közönségi lesz.

Az inség elbírására, megyénk példáját követve több törvény-hatóság közigazgatási birósága tesz intézkedéseket. Nyitra megye szept. havi közg. bizottsági ülésén gr. Gyürky Ábrahám öngyémeltósága elnökölén, örömmel üdvözlé a bizottság tagjait, s megjegyzi, hogy ha sajnálatára többeszer akadályozva van is az elnökösködésben, azért figyelemmel kíséri a megye ügyeit, s maraszt. az alispán és megyei tisztikar ügybizágo működése a megye közigazgatását az országban az első közt emelte, s így elmaradása mi hátránnyal sem jár Fajdalommal hozza tudomásra, hogy Nyitra megye jelentékeny részében a termés oly rossz, hogy a polgárok nem csak adójukat nem képesek leróvni, hanem megélni is alig tudnak, indítványozza tehát, hogy bizottság küldessék ki annak kijelölésére, a megye mely helyein s mily mérvben kelljen az adóbehajtásokat korlátozni. A bizottság választott tagjaiból alakított meg azzal, hogy jelentését a jövő havi ülésig terjesztse be ugyancsak Hontmegyében sincsenek jobb állapotok; itt is a szept. havi közigazgatási bizottság az alispánt bízta meg azzal, hogy az inségi adatokat gyűjtse egybe.

A jelenen szerkesztett Honti Hírlap egy legújabb affair-ról a következőket írja: „Szabadhegyi Géza neve,

„Hont negyven év előtt” című vezércikkünkben fel volt említve. Semmi sértő róla nem íratott, s őt mégis beugratták egy levél írásba, a melyet ő lapunk szerkesztőjéhez intézett, kérve őt, hogy adja azt át a cikk írójának. Lapunk szerkesztője, Szabadhegyi Géza iránti sziveségéből (mert nem tarja a hírlapi ügyek elintézésének levél általi módját helyesnek, mint azt már az Ivánkák levele vétele után ki is jelentette) tehát kivételképp átadta Szabadhegyi levélét a vezércikk írójának, mire a mult számunkban közölt válasz jött, melyben Szabadhegyi levele a maga Szabadhegyi nevével tárgya lett, oly csúnyán le lett „pipálva,” mint tán még ember soha. E válasza felelői a puskaapor — hiányzott. Láttam hogy az éret nem viheli többé harcra, az erőszak fegyveréhez nyúl. Folyton rimázkodtak az ellenzékiek, hogy a szabadelvű párt, kifogyva az érvekből — fegyverhez nyúl s őket a pisztoly csöve elé állítja, terrorizálni igyekszik. Im itt van Szabadhegyi Géza esete is. Összetörve a szellemi viaskodásban — fegyverhez készült nyulni, bárha ez megadhatja neki a — fölényt. Szabadhegyi Géza képviselőtében Ivánka László és dr. Rács Imre felkeresték a „Honti Hírlap” szerkesztőjét, kitudandó, a mult számunkban foglalt, Szabadhegyi Géza vonatkozó cikk íróját. Lapunk szerkesztője kijelentette, hogy ő senkinek privát kíváncsiságkodására a cikket szerkesztője meg nem nevezi; ő csak is akkor kész kérdőszövegűkre választ adni, ha Szabadhegyi Géza sértve érzi magát. Ivánka László igen elővigyázatosságra lapunk szerkesztője kijelentette, hogy a mult számunkban foglalt, Szabadhegyi Géza vonatkozó cikket illetőleg forduljanak báró Majthényi Lászlóhoz, ki érte minden felelősséget elvállal.

Posta takarekpénztárak. Szept. hó 15-kétől, a csécsői, karancsági, rónyai, szakali, szklabonyai és terényi posta állomások postatakarék pénztári teendőikkel elláttattak.

A mult szám hymen rovatában végzetes sajtó hibát követelt azon körülmény, hogy a lap tördeléskor két sor véletlenül a tördelő székén maradt, s e miatt a hymen bir rovatából egy boldog völgyen, most már annál boldogabb házassá fel, aki szept. 7-én vezetett oltárhoz Losoncon Halász Anna kisaszonnyér. Kies Sándor vasúti tisztviselő úr kimaradt. E véletlenségből szedő bibát azzal igazítjuk helyre, hogy egyuttal a boldog házaspárnak tartós boldogságot kívánunk.

A nógrádmegyei tantesztület tanügyi kiállításával egybekötött ez évi rendes közgyűlést folyó évi október hó 6-7-én B. Gyarmaton tartja meg, melyre a tan-

testület összes tagjait és tanügyi barátait tisztelettel meg hívja az elnökség. Sorrend 1. nap október hó 6-án d. u. megérkezés, fogadtatás a városbázán, elzárás. Esti 5 órákor előtervezet, a városbáz tanácstermében 7 órákor tűzoltó gyakorlat, ennek megtartása után ismerkedési estély. 12. nap okt. 7-én reggel 8-tól 12-ig 9-ig gyakorlati előadás a természetrajz köréből a polgári iskola 1 osztályában. Előadó: Jauluss Ferencz. 12-9-től 12-10-ig a kiállítás testületi megtekintése. 12-10-től 12-ig közgyűlés, ennek tárgyai: 1. Elnöki megnyitó s évi jelentés. 2. Mult évi jegyzőkönyv felolvasása. 3. B. Gyarmat tanügyi viszonyainak ismertetése, Wagner Istvántól. 4. Választmányi jelentés, a körök működéséről. 5. „A természetrajzi oktatás anyaga és módszere” Szeff Jánostól. 6. Vita tétel: „Hozhat-e a gyermek, és mily körülmények között, enivalót az iskolába. 7. Jelentés az orsz. Eötvös alaposító bizottságának közgyűléséről. Zelenka Jánostól. 8. Számadások és leltárak megvizsgálása, és az évi költségvetés megállapítása. 9. Egyéb egyéni ügyek tárgyalása. 10. Indítványok. 11. A választmány és a tisztikar megválasztása. 12. A jövő évi közgyűlés helyének kitűzése. 12-1-től 3-ig társasbéd. 3 órákor a helybeli tanítványok, kerületi fogház s Molnár József méhészetének megtekintése. 5 órákor kirándulás a nógrádmegyei gazdasági egyesület kiserleti telephérs. 12-8 kor táncszívalommal egybekötött estély. Jegyzet. 1. A tanügyi kiállítás nyitva áll okt. 6. d. e. 9 órától okt. 7. esti 6 óráig. 2. A közgyűlésen részt venni öhajító tagok kéretnek ebből szándékukat az elnökségnek október hó 1-ig okvetlenül bejelenteni. 3. Indítványok az ügyrendi szabályok 9. p értelmében 8 nappal előbb be nyújtandók. 4. Az estély műsora a közgyűlés napján fog, a tagok közt kiosztatni. Kelt B. Gyarmaton 1886. szeptember hó 12-én. Zelenka János, tant. elnök.

Kolerahírek riasztgatták a lefolyt héten, az ország fővárosából kiindulva az egész hazát s mivel az elővigyázat soha nem fölösleges, a mi hivatalos közlegeink is megkezdtek máhódásukat. Szerény Gábor főszolgabíró Reményi Károly városbíró s dr. Földy Ferencz járási orvos és Opits Károly rendőrtanácsos társaságban mult csütörtök és pénteken bejárták az egész várost s a tisztaság szempontjából szigorú intézkedéseket tettek; s ennek már eddig is láttuk üdvös eredményeit. A kerületi kolera-biztosok pedig pénteken hívtak egybe a városbázra, hogy teendők iránt kitansítsanak. Lapunk után is felhívjuk az összes polgárok figyelmét, hogy háztartásukban a legnagyobb rend és tisztaságra ügyeljenek; a meghűlés s a romlott (leje-multa) gyümölcsök elvételétől mindenkit óvjunk; a mocokra szánt helyeket karbolos vízzel fertőtlenítsék. Így aztán nyugodtabban aludtunk.

Halálozás. Zatkalik Mihályné, Zatkalik Mihály báni ev. lelkesúr hön szeretett neje f. 1886. évi szeptember hó 16-án, jobb létre szenderült. Béke hamvaira!

Horváth Danó,
felelős szerkesztő.

Gazdik Lajos vaskereskedésébe
egy

t a n u l ó
azonnal felvétetik B. Gyarmaton.

Árverési hirdetés.

A csábrághi uradalomhoz tartozó Csábrághvárbók, Apova és Csall községekben az italmérési jog és mézarszék a szükséges épületekkel 1887. évi január 1-től deoember 31-ig bérbe adatik.

Eddigi bérösszeg Csábrághvárbókon 182 frt., Apován 200 frt., Csallon 400 frt.

Bérleti kívánók zárt ajánlataikat folyó évi október 15-éig délelőtti 10 óráig tartoznak beadni Füleken (Nógrádmegye) a hercegi gazdasági igazgatóságnál.

A szerződés feltételei alólirt erdőhivatalnál megtekinthetők, és kívánatra postai uton is megküldetnek.

Tindly József,

csábrághi uradalmi erdőmester Csallon u. p. Községi Hontmegyében.

Brüni szövetek

egy díszes elegans
őszi vagy téli öltözetre
3,10 mtr. hosszúságú darabokban, bár
mily nagyságu ember egész öltönyére
elégés
áron 4 frt 80 krért,
áron 7 frt 75 krért,
legáron 10 frt 50 krért

valódi gyapjuszövet

Palmerston vagy Boy téllfelöltőre mé-
tere 2 frt 50 krtól 5 frt. Loden 2
frt 25 — 3 frt. Női ruhaposztó 1
frt 25 — 2 frt 50 krtól krig szállított bár-
kinek posta utánvétel mellett a

Siegel Imhof cég

1 nem posztógyár raktára
Brünben
Felvilágosítás. Az említett cég
szövetek kitalálnak a solid és jó fal-
sú gyártásuk, valamint kitűnő tartós-
ságuk által, kereskedik a cég ismert
erőssége s nagyban kivitteli ké-
pesége által, hogy kiválóan csak a
legjobb szövetek pontosan, megren-
delés szerint küldetik.
Kivánságra küld a raktár
bérmentesen, ingyen szövet
mintákat.

Van szerencsém B. Gyarmat város és vidéke n. ö. közönségének tudomására hozni, hogy a m. korona gyógyszerár épületében levő fehérnemű, disz-mű, és rövidáru üzletemet a legújabb divatu RU-HAKELMÉKKEL, CRETON és VÁSZNAKKAL, továbbá minden e szakmába vágó cikkekkel nagyobbítottam.

Megköszönve az eddig irántam tanusított bizalmat és kérve a nagyérdemű közönség további pártfogását.

Kitűnő tisztelettel:

HIMMLER BERTALAN.

Hirdetés.

Folyó 1886. évi október 3-án árvereztetik, Ipoly-Balogh községben levő közbirtokossági korcsma és mézarszék jog, korcsma épületekkel együtt haszonbérbe 3 esetleg 6 évi időtartamra, árverezők 125 frt bánatpénz letételével az árverésben részt vehetnek. Közelebbi felvilágosítást ad alólirt Ipoly-Balogh

Koch Viktor.

KOHN MIKSA (Kohn Mór fakeskedő fia.)

Nagyérdemű közönség!

Bátorkodom becses tudomására hozni, hogy folyó 1886. évi szeptember hó 1-én az Elfer-féle házban (a m. korona gyógyszerár átellenében) egy divat, selyem, vászon, női és férfi fehérnemű és rövidáru üzletet nyitottam.

E téren sok éven át szerzett tapasztalatom felbátorit azon reményre, hogy solid kiszolgálásom, és olcsó árak, valamint a cikkek jó minősége által becses bizalmat elnyerendem; én főfeladatomnak tűzöm ki azt, hogy a nagyérdemű közönség teljes megelégedését minden tekintetben kivijjam.

Becsés pártfogásért esedezve vagyok B. Gyarmaton, 1886. évi szeptember 11-én.

Mély tisztelettel:

KOHN MIKSA,
divatáru kereskedő.

uj divatáru üzlet.

Legfontosabb közölgat.

Budapesti és bécsi eredeti árak

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint őszi bevásárlási utazásomat befejezven, alkalmam volt elsőrendű honi, bécsi és külföldi gyárosokkal közvetlen üzleti összeköttetésbe lépni, mi által azon helyzetben vagyok, hogy igen tisztelt vevőimet rendkívüli előnyökben részesítve, őszi és téli szükségleteiket, névszerint divat és selyem kelméket, nagyobb s kisebb kötött gyapjú- és posztókendőket, mindenemű rumburgi és kroasz vásznakal,

valódi Schroll-féle chiffonokat,

nyírott s futó szőnyegeket, és lópokróczokat, jute- és csipke-függönyöket s mindennemű bútorkelméket, paplanokat, cérnakanavászokat, piquet-, zsinór és ruhabarketeket, oxfordokat, valódi jószinű kártonokat, ugyszintén rövidárú, fehér- és diszneműeket, úgy mint különféle atlasz-, selyem-, faille- és bársonyszalagokat, csipkéket, himzéseket, legujabb szabású vállfűzőket, fekete és színes selyem- és pamutbársonyokat, nap- és esernyőket, úgy szintén a

hires Hauschild-féle és pottendorfi

kötőpamutot,

kész férfi-, női és gyermek színes s fehér harisnyákat a **rendes bevásárlási áron alól** vagyok képes elárusítani.

Egyuttal kérem tisztelt vevőimet, miszerint a cégem iránt már 30 éven túl tanusított szíves bizalmat továbbra is fentartani és esetleges **tévedések elkerülése végett, írásbeli megrendeléseknél alóljegyzett teljes cégemet használni méltóztassék.**

Kiváló tisztelettel

Himmler Mór,

Főutca, a görög n. e. templommal szemközt.